

[...]

32.521/I/PF

[...]

Betreft: vraag om advies betreffende de toepassing van de taalwetten op het personeel van de politiediensten.

Ter zittingen van 22 februari, 8 en 15 maart 2001, hebben de verenigde afdelingen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) een onderzoek gewijd aan uw vraag om advies betreffende een ontwerp van koninklijk besluit tot regeling van de rechtspositie van het personeel van de politiediensten en, meer bepaald, betreffende een hoofdstuk over de taalkennis van de personeelsleden van de politiediensten.

Die bepalingen betreffen de invoering van het recht op een tweetaligheidtoelage ten gunste van de voornoemde personeelsleden; dit, volgens de beginselen die in de schoot van de huidige politiekorpsen van kracht zijn, maar tevens door een gelijkwaardigheid in te voeren tussen de niveaus inzake taalkennis waarin wordt voorzien door de wet van 30 juli 1938 betreffende het gebruik der talen bij het leger en door het koninklijk besluit van 18 juli 1966 houdende coördinatie van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken. Die bepalingen voorzien ook in overgangsmaatregelen eigen aan de taalkennis van de betrokkenen.

*

* *

1. Taalpremie

Het ontwerp van koninklijk besluit voorziet in het toekennen van een maandelijkse tweetaligheidtoelage aan het personeelslid dat wordt ingedeeld bij een korps, een eenheid, een dienst of een betrekking waar het gebruik van een andere landstaal dan de zijne vereist is.

Wanneer het gebruik van een andere landstaal dan de zijne niet vereist is, wordt de kennis ervan op dezelfde wijze gevaloriseerd.

De VCT is belast met het toezicht op de toepassing van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (SWT) en van de uitvoeringsbesluiten daarvan.

Aangezien de taalpremie niet wordt voorgeschreven door de voornoemde wetten en besluiten, is de VCT terzake niet bevoegd.

De VCT is van oordeel dat dit soort problemen te maken heeft met het geldelijke statuut (cf. adviezen 27.020 van 30 januari 1995 en 31.074 van 24 juni 1999).

2. Gelijkwaardigheid inzake taalkennis

Artikel 19 van de wet van 27 december 2000 houdende diverse bepalingen betreffende de rechtstoestand van het personeel van de politiediensten bepaalt wat volgt: "voor de leden van het operationeel en van het administratief en logistiek korps van de rijkswacht bepaalt de Koning, bij wijze van overgangsrecht, de gelijkwaardigheid tussen de taalkennis waarvan zij doen blijken op grond van de wet van 30 juli 1938 betreffende het gebruik der talen bij het leger en de taalkennis bedoeld in het koninklijk besluit van 18 juli 1966 houdende coördinatie van de wetten het op gebruik van de talen in bestuurszaken."

Het ontwerp van koninklijk besluit bedoeld door de vraag om advies, stelt die gelijkwaardigheid in een aangehechte tabel vast voor de leden van het operationele korps van de rijkswacht, voor de overgehevelde militairen en voor de militairen van het administratief en logistiek kader van de rijkswacht.

Het voorziet bovendien in vrijstellingen en overgangsmaatregelen voor de huidige personeelsleden van politiediensten die in België of in het buitenland werkzaam zijn op het ogenblik van de inwerkingtreding van het bewuste besluit, alsook voor personeelsleden van het administratief en logistiek korps van de rijkswacht die voor de inwerking van dat besluit een taalexamencyclus hebben aangevat.

Algemene opmerking

Artikel 19 van de wet van 27 december 2000 houdende diverse bepalingen met betrekking tot de rechtspositie van het personeel van de politiediensten bepaalt dat de Koning bij wijze van overgangsrecht de gelijkwaardigheid tussen de taalkennis (wet 1938) en die van de SWT vaststelt voor de rijkswachters.

Dat artikel verwijst niet naar hoofdstuk VIII van de SWT (toezicht van de VCT) en voorziet evenmin in een raadpleging van de VCT.

In principe is de VCT niet bevoegd om zich uit te spreken over de toepassing van een bijzondere wet (artikel 1, § 1, 1°, SWT).

De VCT hoeft niet geraadpleegd te worden over de koninklijke uitvoeringsbesluiten van de wet van 27 december 2000.

Verder heeft de VCT geen enkele bevoegdheid of ervaring om een gefundeerd oordeel te vellen over de niveaus inzake taalkennis zoals die werden vastgesteld door de wet van 1938 waarvan de toepassing nooit onder haar toezicht heeft gestaan (kennispeilen overigens totaal verschillend van die waarin wordt voorzien door de SWT).

Anderdeels worden de SWT door sommige artikelen van het aan de VCT voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit gewijzigd zonder dat de wet van 27 december 2000 daartoe een legale machtiging verstrekt. Die artikelen voorzien m.b.t. politiediensten die thans volledig aan de SWT zijn onderworpen, in vrijstellingen of regularisaties die strijdig zijn met de voornoemde wetten.

De enige voorgeschreven vrijstellingen van taalexamens (waaraan de VCT overigens heeft herinnerd in haar adviezen 21.022 van 27 april 1989, 31.074 van 24 juni 1999 en 32.151 van 3 mei 2000) zijn overigens de volgende:

- 1) het geval waarin wordt voorzien door artikel 43, § 3, 3^e lid, van de SWT, dat voorschrijft; *"Om tot het tweetalig kader toegelaten te worden moeten de ambtenaren voor een examencommissie, samengesteld door de Vaste Wervingssecretaris, het bewijs leveren dat zij de tweede taal voldoende kennen. Worden van dit examen vrijgesteld de ambtenaren wier diploma bewijst dat hun tweede taal de voertaal was van het onderwijs dat zij genoten hebben."*
- 2) het geval waarin wordt voorzien door artikel 14ter van afdeling 8bis van hoofdstuk IV van het koninklijk besluit nr. IX van 30 november 1966 tot vaststelling van de voorwaarden voor het uitreiken van de bewijzen omtrent de taalkennis voorgeschreven door artikel 53 van de SWT, als gewijzigd door het koninklijk besluit van 28 maart 1990 en 10 januari 1995, dat stelt: *" De kandidaat die geslaagd is voor het computergestuurde gedeelte van de examens bedoeld in de artikelen 9, §§ 2 en 3, 12 en 13, wordt onder de voorwaarden van die artikelen vrijgesteld van het andermaal afleggen van dat examengedeelte."*

Die vrijstellingen dulden geen andere uitzonderingen. De afwijking van een regel die in de algemene lijn van een wet ligt, moet strikt worden geïnterpreteerd (RvS arresten 13.894 van 13 januari 1970 en 13.685 van 16 september 1969).

Hoe dan ook is de tabel betreffende de evenwaardigheid inzake taalkennis onvolledig. Het personeel van de politiediensten die in taalgrensgemeenten zijn gevestigd, wordt buiten beschouwing gelaten. Voor dat personeel voorziet artikel 15, § 2, van de SWT in specifieke bepalingen. Afwijkingen van dat artikel zijn alleen mogelijk bij bijzondere wet.

Bijzondere opmerkingen

1) Betreffende artikel XII.II.87

Er is geen wettelijke basis voor de door dit artikel bedoelde militairen; artikel 19 van de wet van 27 december 2000 doelt enkel op de rijkswachters.

2) Betreffende artikel XII.II.88

Er is geen wettelijke basis voor die overgangsmaatregel.

3) Betreffende artikel XII.II.89

Er wordt zonder wettelijke basis een vrijstelling, een regularisatie verleend aan personeel van een politiedienst in het buitenland; dit is strijdig met artikel 47, § 5, van de SWT; als dat personeel dan al niet onderworpen is aan de wet van 1938, dan is het volkomen onderworpen aan de SWT.

4) Betreffende artikel XII.II.90

Er wordt zonder wettelijke basis een vrijstelling, een regularisatie verleend aan personeel van een politiedienst (bv.: gemeentepolitie van Brussel-Hoofdstad), in strijd met de SWT; die personen zouden door dit koninklijk besluit beschikken over een termijn van vijf jaar om te voldoen aan de taalvereisten van de SWT.

Alinea 3 bepaalt: "De diensten in dewelke de in het eerste lid bedoelde personeelsleden een ambt bekleden worden derwijze georganiseerd dat overeenkomstig het koninklijk besluit van 18 juli 1966 houdende coördinatie van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, voor de omgang met het publiek het Nederlands, Frans of Duits kan worden gebruikt."

Door die bepaling worden de SWT uitgebreid, bij gewoon koninklijk besluit, zonder wettelijke machtiging dienaangaande (vergelijkbaar met artikel 67 van de SWT).

Dat artikel wijkt van de SWT af m.b.t. de diensten en personeelsleden die thans volledig onder die wetten vallen (en niet onder de wet van 1938).

Conclusie:

Voortaan vallen alle leden van de nieuwe politiediensten, namelijk de rijkswachters, de militairen, de leden van de gerechtelijke politie en de leden van de lokale politie volledig onder toepassing van de SWT.

Dat betekent het volgende.

1) **Federale politie**

- De graden van de leden van de federale politie moeten worden gerangschikt op de trappen van de hiërarchie (cf. koninklijk besluit van 3 juni 1996 tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 september 1994 tot vaststelling van de graden die eenzelfde trap van de hiërarchie vormen).
- De leden van de federale politie (centrale en uitvoeringsdiensten) moeten worden ingedeeld in taalkaders waaronder een tweetalig kader voor de eerste twee trappen van de hiërarchie (cf. artikel 43, § 3, van de SWT). De taalkaders moeten worden vastgesteld in percentages conform artikel 2 van de wet van 19 september 1998 tot wijziging van artikel 43.
- Wanneer de chef van een afdeling van de politiediensten eentalig is, wordt hem met het oog op de eenheid in de rechtspraak een tweetalig adjunct toegevoegd (artikel 43, § 6).
- Wat de politiediensten gevestigd in het buitenland betreft, worden de betrekkingen van al die diensten samen, op alle trappen van de hiërarchie in gelijke mate verdeeld tussen

de Nederlandse en de Franse rol. De titularissen van die betrekkingen moeten een examen afleggen over de aan de aard van hun functie aangepaste kennis van de tweede taal (artikel 47, § 5).

- De gedeconcentreerde gerechtelijke diensten en de gedeconcentreerde coördinatie- en ondersteuningsdiensten zijn gewestelijke diensten die onderworpen zijn aan de bepalingen van de SWT die erop van toepassing zijn in functie van hun werkkring (artikelen 33 tot 38).

2) Lokale politie

A. Eéngemeentelijke politiezones

De leden van de nieuwe politiedienst zijn aan de SWT onderworpen op dezelfde wijze als de huidige leden van de gemeentepolitie.

1. In de schoot van een politiekorps van de gemeenten uit het Nederlandse, het Franse of het Duitse taalgebied:
  - taalexamen bij de aanwerving bij gebrek aan diploma waaruit blijkt dat de kandidaat de taal van het gebied kent (artikel 15, § 1, 3^e en 4^e lid);
2. In de schoot van een politiekorps van de taalgrensgemeenten:
  - taalexamen bij de aanwerving voor het personeel dat omgang heeft met het publiek (artikel 15, § 2); deze examens worden georganiseerd door de gemeente onder toezicht van de VCT (artikel 15, § 2, 4^e lid);
3. In de schoot van het politiekorps van de randgemeenten:
  - taalexamen bij de aanwerving (artikel 27) voor het personeel dat omgang heeft met het publiek (artikel 29);
4. In de schoot van het politiekorps van Brussel-Hoofdstad:
  - numeriek gelijke verdeling over beide taalgroepen van ten minste 50 % van de te begeven betrekkingen (artikel 21, § 7);
  - taalexamen bij de aanwerving, volgens het niveau en het type van de te begeven functie (artikel 21, § 2), wanneer het personeel omgang heeft met het publiek (artikel 21, § 4) en wanneer de titularis van de betrekking verantwoordelijk is voor het behoud van de eenheid in de rechtspraak (artikel 21, § 5).

B. Meergemeentelijke politiezones

Ze hebben rechtspersoonlijkheid krachtens artikel 9, 2^e lid, van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus. Ze dienen te worden beschouwd als gewestelijke diensten waarop die SWT-bepalingen

van toepassing zijn die voor hen gelden in functie van hun werkring (artikelen 33 tot 38).

1. Politiezones die eentalige gemeenten uit het Frans of het Nederlandse taalgebied omvatten (artikel 33)
  - taalexamen bij de werving bij gebrek aan diploma blijktens hetwelk de kandidaat de taal van het gebied kent (artikel 38, § 1).
2. Politiezones die de volgende gemeenten omvatten:
  - a. gemeenten met speciale regeling van het Franse of het Nederlandse taalgebied;
  - b. gemeenten van het Duitse taalgebied (artikel 34, § 1, a, b):
    - taalexamen bij de werving bij gebrek aan diploma blijktens hetwelk de kandidaat de taal van het gebied kent (artikel 38, § 1).
    - de diensten worden zo georganiseerd dat het publiek zonder enige moeite kan worden te woord gestaan in de talen die de SWT voor de gemeenten uit het ambtsgebied erkennen (artikel 38, § 3).
3. Politiezones die gemeenten van Brussel-Hoofdstad omvatten (artikel 35, § 1):
  - het personeel van die gewestelijke diensten is onderworpen aan de bepalingen die van toepassing zijn op het personeel van de plaatselijke diensten van Brussel-Hoofdstad (artikel 38, § 4), d.w.z., wat de taalkennis betreft, aan artikel 21, met uitzondering van § 7 van dat artikel dat enkel geldt voor de gemeentebesturen en voor de openbare personen die aan de gemeenten ondergeschikt zijn.

Anderdeels, en voor zover een wet betreffende de taalkennis van de leden van de nieuw geïntegreerde politiediensten bijzondere regels vaststelt en voor de betrokkenen voorziet in vrijstellingen en verworven rechten, zijn de SWT niet van toepassing (artikel 1, § 1, 1°, van de SWT) en is de VCT, die belast is met het toezicht van de toepassing van de SWT (artikel 60, § 1, SWT) niet bevoegd.

Teneinde te voorkomen dat er een rechtsvacuüm ontstaat, kunt u mogelijks in de wet tot vaststelling van de bijzondere taalregels, een bepaling opnemen die verwijst naar hoofdstuk VIII van de SWT. Op die manier zou de VCT op de toepassing van die wet toezicht kunnen uitoefenen, naar het voorbeeld van de onderscheiden taalwetgevingen die werden ingevoerd voor de Gemeenschappen en de Gewesten (cf. wet van 31 december 1983 houdende institutionele hervormingen voor de Duitstalige Gemeenschap, gewone wet tot hervorming van de instellingen van 9 augustus 1980, wet van 16 juni 1989 houdende diverse institutionele hervormingen).

Daarbij dient nog te worden gepreciseerd dat, m.b.t. de gemeenten met een speciale taalregeling, elke wijziging van de SWT gebeurt bij bijzondere wet, en dat, m.b.t. de politiezones die een of meer eentalige gemeenten omvatten, alleen de Gemeenschapsraad bevoegd is krachtens artikel 129, § 1, van de Grondwet.